

MANUALUL

Epictet

EPICTET

MANUALUL

Traducere din limba greacă,
notă asupra traducerii, note și indice de nume
de Ioana Costa

Cuvânt înainte
de Andrei Pleșu

Editura Seneca Lucius Annaeus

CUPRINS

„Re-începutul filosofiei” de Andrei Pleșu	7
Manualul	11
Cuvânt după	
Despre Epictet	84
Notă asupra traducerii	86
Indice de nume	88
Re-nașterea hârtiei	
Hârtia stoicului pentru Manualul lui Epictet	91

MANUALUL*

* Termenul grecesc *encheiridion* este un derivat al substantivului *cheir*, „mână”, echivalat perfect de „manual”, ca text „aflat la îndemâna”, ce cuprinde noțiunile de bază ale unei discipline. Titlul este în armonie cu învățărurile lui Epictet care, spre deosebire de stoicii timpurii, se adresa publicului larg.

EPICRET

să în
l de să,
ezintă, fi din
e, imaginează, fi pe
brâncesc, se insultă,
aceru cu mai multă
sau să mă îmbâlez
d cu natură". Așa
felul aceasta, dacă
avea la indemnă
z vreau, ci doresc

EPICET

11	969,43	2	274,19
9	987,64	1	897,65
4	311,22		819,13
9	262,48	1	759,87
	656,36		124,71
	669,60		127,22
	30,00		0,00
	50,00		0,00
	1,55		0,00
	0,93		0,00
1	641,06		0,00
-23	341,15	-4	434,82
23	341,15	4	434,82

*...unele depind de noi,
altele nu depind de noi*

Din toate cele sunt, unele depind de noi, altele nu depind de noi. De noi depind gândul, avântul, pornirea, respingerea și, într-un cuvânt, câte sunt lucrurile noastre; nu depind de noi trupul, proprietatea, faima, funcțiile și, într-un cuvânt, câte nu sunt lucrurile noastre.

Cele ce depind de noi sunt din fire libere, fără conștrângeri, fără piedici, iar cele ce nu depind de noi sunt fără vlagă, robite, supuse constrângerilor, în voia altora.

Amintește-ți, aşadar: Dacă te gândești că acelea înrobite prin firea lor sunt libere și că cele ce aparțin altuia îți sunt proprii, vei fi supus constrângerilor, vei jeli, vei fi tulburat, și vei ocărî și pe zei, și pe oameni. Dacă vei socoti altău ce este doar altău, iar ce e altuia, vei socoti altuia, după cum și este, nimeni nu te va putea strâmtora în niciun fel, nimeni nu-ți va pune piedici, nu vei ocărî pe nimeni, nu vei încovăni pe nimeni, nu vei face împotriva voinței tale niciun lucru, nimeni nu te va vătăma, nu vei avea vreun dușman, căci niciun rău nu te va lovi.

Țintind către asemenea lucruri, amintește-ți că, pentru a le dobândi, e nevoie nu doar de un efort peste măsură, ci și să renunți cu totul la unele, iar pe

altele să le amâni pentru moment. Dacă le voiești și pe acelea, și să ai funcții, și să fii bogat, se poate întâmpla să nu le dobândești pentru că ai țintit și către cele dintâi și nicidecum nu vei reuși să obții singurele lucruri din care se nasc libertatea și fericirea.

Încearcă să pui de-a dreptul alături de orice închipuire neplăcută cuvintele: „Ești o închipuire și nicidcum ce te arăți a fi”. Apoi încearc-o și compar-o după regulile pe care le ai, mai întâi și mai presus de toate dacă lucrurile sunt din cele ce depind de noi sau nu depind de noi; iar dacă sunt din cele ce nu depind de noi, să ai la îndemână răspunsul: „Nu înseamnă nimic pentru mine”.

*Renunță cu totul
acum la pofta de a dobândi*

Amintește-ți că dorința de a dobândi cele dorite te face să le dobândești, iar dorința de a ocoli ceva te face să nu îți se întâmple ce vrei să ocolești; cel care nu izbândește în a dobândi este un neîmplinit, iar cel căruia i se întâmplă ce voia să ocolească este un nefericit. Dacă însă vrei să ocolești doar ce este împotriva firii din cele ce țin de tine, vei scăpa de cele pe care le ocolești: dar dacă vrei să ocolești boala ori moartea, ori sărăcia, vei fi nefericit.

Nu te strădui, aşadar, să le ocolești pe toate cele ce nu țin de noi și ocupă-te numai de cele ce țin de noi și sunt împotriva firii. Renunță cu totul acum la pofta de a dobândi: căci dacă dobândești ceva din cele ce nu țin de noi, în chip necesar nu izbândești în cele ce țin de noi, în condițiile în care cele pe care este cuviincios să le dobândești nu se află câtuși de puțin în puterea ta. Pune-ți în mișcare numai pornirea de a acționa și de a nu acționa, dar folosește-te de ele bland, fără încrânzenare și lipsit de constrângeri.

3

Amintește-ți să întrebi „ce fel de lucru este?”

Pentru fiecare din cele ce sunt ademenitoare, sau de folos în momentul de față, sau dorite, amintește-ți să întrebi: „Ce fel de lucru este?”, începând chiar cu cele mai mărunte: dacă îți place o ulcică, spune că „îmi place o ulcică”. Când se sparge, nu vei fi tulburat. Dacă îți îmbrățișezi copilul sau soția, spune că îmbrățișezi o făptură muritoare: când moare, nu vei fi tulburat.

*„Nu am vrut doar să mă îmbăieze,
ci și să-mi păstreze voința în armonie cu firea: nu
o voi face, dacă mă supăr pentru ce se întâmplă”*

Când ești gata să te apuci de un lucru, amintește-ți ce fel de lucru este. Dacă ești gata să te îmbăiezi, înfățișează-ți dinaintea ochilor ce se întâmplă în baie - cei peste care curge apa, cei care sunt loviți, cei care sunt insultați, cei care fură și așa te vei simți mai în siguranță dacă îți spui de-a dreptul că „vreau să mă îmbăieze și totuși să-mi păstreze voința în armonie cu firea”. Și tot așa în privința fiecărui lucru. Căci dacă îți se întâmplă ceva dimpotrivă când mergi să te îmbăiezi, îți va fi la îndemână să spui: „Nu am vrut doar să mă îmbăieze, ci și să-mi păstreze voința în armonie cu firea: nu o voi face, dacă mă supăr pentru ce se întâmplă”.